

BÖRTÖNÖK EURÓPÁBAN: BELFÖLDI JOGI HÍREK

Ebben az összefoglalóban a **European Prison Litigation Network (Európai Börtönper Hálózat)**, valamint **tagjai és partnerei** tájékoztatni kívánják a nemzeti jogászokat és civil szervezeteket az európai börtönügyeket érintő legfontosabb jogi fejleményekről. Reméljük, hogy ezáltal jobban be tudják azonosítani az európai trendeket és hasznosítani tudják őket jogi gyakorlatukban. Az összefoglaló **14 európai uniós tagállamot, valamint Ukrajnát, Moldovát, az Egyesült Királyságot és Oroszországot** fedi le.

Örömmel fogadjuk visszajelzését arra vonatkozóan, hogy hogyan tehetjük ezt az összefoglalót még hasznosabbá az Ön számára.

A BÖRTÖNÖKRE VONATKOZÓ JOGI HÍREK ÁTTEKINTÉSE 2022. DECEMBER – 2023. FEBRUÁR

A FOGVATARTÁS ALTERNATÍVÁI ■ **Görögországban** a közösségi szolgálatnak mint a bebörtönzés egyik alternatívájának a részletes feltételeit miniszteri rendeletben szabályozták, ezzel lehetővé téve az új görög büntető-törvénykönyvben 2019-ben bevezetett új rendszer gyakorlati alkalmazását.

FOGVATARTÁSI KÖRÜLMÉNYEK ■ **Bulgáriában** egy közigazgatási Bíróság [jelentősen kiterjesztette a raboknak nyújtott védelem hatókörét](#) a börtönkörnyezet azon elemei számának megnövelésével, amelyek embertelen és megalázó bánásmódnak minősülhetnek, beleértve a passzív dohányzást is.

Franciaországban a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság [elutasította az International Prison Watch \(OIP-SF\) civil szervezet ideiglenes intézkedés iránti kérelmét](#), amely a fogvatartási körülmények javítására irányult egy francia guyanai börtönben. Ez a döntés, amely összhangban áll a Legfelsőbb Bíróság korábbi ítélezési gyakorlatával, azt jelzi, hogy nem áll a rabok rendelkezésére hatékony megelőző jogorvoslat a nem megfelelő fogvatartási körülmények megszüntetésére.

Lengyelországban az igazságügyminiszter-helyettes arról tájékoztatta az Emberi Jogi Biztost, hogy azt a javaslatát, hogy [a Börtönszolgálatok által a női raboknak biztosítandó alsóneműtípusok közé vegyék be a melltartót is](#) abban az esetben, ha a raboknak nincs sajátjuk vagy az használatra alkalmatlan, pozitívan bírálták el.

Belgiumban számos polgármester arra utasította a börtönigazgatókat, hogy ne lépjék túl az intézményük maximális befogadóképességét, és szüntessék meg azt a gyakorlatot, hogy a rabok a földre fektetett matracokon alszanak. Szintén Belgiumban a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a nyomozóbírók felmérhetik a fogvatartás körülményeit a fogvatartási központokban, és szükség esetén elrendelhetik a fogvatartott áthelyezését egy másik intézménybe.

Magyarországon egy belügyminiszteri rendelet korlátozza, hogy milyen típusú elektromos eszközöket tarthatnak a rabok a zárkájukban.

FOGVATARTÁSI RENDSZEREK ■ Spanyolországban a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kamarája [kimondta, hogy az ügyész által a súlyos bűncselekmények miatt elítélt rabok nyitott rendszerben történő elhelyezéséről szóló határozat ellen benyújtott fellebbezések halasztó hatályúak](#). Ezáltal a Legfelsőbb Bíróság egységesíti az igazságszolgáltatás megközelítését ebben a kérdésben.

Litvániában [létrehozták a hatodik átmeneti részleget az elítéltek számára](#). Az átmeneti részlegek fő célja, hogy reintegrációs tevékenységek által felkészítsék a rabokat a szabadulásra.

Olaszországban az olasz Legfelsőbb Bíróság [elutasította egy az anarchista mozgalomhoz kapcsolódó terrorista cselekmények elkövetésében bűnösnek talált rab fellebbezését a "szigorú börtön" rezsim alkalmazása ellen](#) ("41-b" rezsimként ismert az azt szabályozó törvény konkrét cikke alapján). Az ügy rávilágít a rezsimmel járó szigorú életkörülményekre és a rezsim kétséges alkotmányosságára, és a nyilvános viták, valamint az olaszországi jogtudósok és szakemberek eszmecserejének központi témájává vált.

KIADATÁS ■ Bulgáriában egy regionális bíróság [megtagadta egy rab Orosz Föderáció által kért kiadatását](#) annak a kockázata miatt, hogy Oroszországban kínzásnak és rossz bánásmódnak lehetne kitéve. A bíróság határozata többek között a Bulgáriai Helsinki Bizottság civil szervezet által az emberi jogok és a jogállamiság oroszországi helyzetéről készített jelentésre hivatkozik.

EGÉSZSÉG ■ Moldovában az Igazságügyi Minisztérium elfogadott egy akciótervet, amely a börtönegészségügy területén 2023-ban teendő intézkedéseket részletezi, valamint egy [utasítást az orvosi segítségnyújtás börtönökben történő megszervezésére](#).

Portugáliában a kormány felállított egy munkacsoportot, amelynek az a feladata, hogy elkészítsen egy [egészségüggyel kapcsolatos működési tervet a portugál börtönrendszer tekintetében a 2023-2030 közötti időszakra](#) azzal a céllal, hogy erősítsék az egészségügyi ellátást a büntetés-végrehajtási intézetekben.

Magyarországon egy belügyminiszteri rendelet létrehozta a "házi gondozási felügyeletet" a súlyosan beteg rabok részére.

BEBÖRTÖNZÖTT KÜLFÖLDIEK ■ Magyarországon egy kormányrendelet különös szabályokat vezet be a nem magyar rabok másik országba történő áthelyezésére vonatkozóan. A külföldi fogvatartottak a teljes magyarországi börtönnépeség 15 %-át teszik ki.

LMBTQIA+ ■ Németországban a hamburgi börtöntörvényekhez javasolt módosítások arra irányulnak, hogy [a raboknak a nemi identitásukról alkotott saját felfogását vegyék figyelembe](#).

ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉSEK ■ Moldovában [egy 28 életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést töltő rab által kezdeményezett éhségsztrájk](#) késztette az ombudsmant arra, hogy különleges jelentést készítsen a helyzetükről.

TÁPLÁLKOZÁS ■ Ausztriában a Bécsi Legfelsőbb Regionális Bíróság kimondta, hogy a rab jogát arra, hogy megfelelő mennyiségű ételt kapjon, amely megfelel a táplálkozási előírásoknak és amelyet a nap étkezésekre általában szokásos időpontjaiban szolgálnak fel, [megsértették annak a rabnak az esetében, aki délelőtt 10:45-kor kapta meg a vacsoráját](#). A bíróság a döntését a táplálkozással kapcsolatos tudományos tényekre, valamint a kiskereskedelmi és gasztronómiai szektorban jellemző gyakorlatra alapította.

Magyarországon [a kormány által a börtönlétesítményeknek nyújtott, a rabok élelmezésére szánt összeget az országban tapasztalható magas infláció miatt megemelték](#). Megfigyelők szerint habár szükséges, az emelés továbbra sem elégséges annak biztosításához, hogy minden rab megfelelő minőségű ételt kapjon napi háromszor, a szükségleteinek megfelelően.

PERT MEGELŐZŐ FOGVATARTÁS ■ Ausztriában az Alkotmánybíróság [alkotmányellenesként megsemmisítette a büntető-eljárási törvény azon rendelkezését, amely szerint pert megelőző fogvatartást kell alkalmazni](#) valamennyi olyan büntetettrel kapcsolatos esetben, amely legalább 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, kivéve, ha bizonyos feltételek teljesülnek. Ez a követelmény a más bűncselekmények esetében alkalmazandó pert megelőző fogvatartással kapcsolatos indokolással ellentétes okfejtést követ.

Lengyelországban az Igazságügyi Minisztérium arról tájékoztatta az Emberi Jogi Biztost, hogy [nem tervezi lépéseket tenni az Alkotmánybíróság két ítéletének végrehajtása érdekében](#), amelyek az évek során még inkább büntető hatásúvá vált pert megelőző fogvatartási rendszer átalakításának szükségességét emelik ki.

BÖRTÖNPOLITIKA ■ Litvániában a Büntetés-végrehajtási Főosztályt és alárendelt intézményeit egyetlen jogi személybe központosították: a Büntetés-végrehajtási Szolgálatba. Ennek a reformnak a börtönök egyes

szerkezeti egységeinek 40%-os csökkenését kell eredményeznie a börtönleátelekben és 55%-os csökkenését a vezetői beosztásokban. Szintén Litvániában [új büntetés-végrehajtási törvény lépett hatályba](#) 2023. január 1-jén és számos kedvező változást okozott a rabok jogaiban a magán- és családi élet, a munka és a korai szabadulás területén.

Ukrajnában a kormány [stratégiát fogadott el a büntetés-végrehajtási rendszer 2022 és 2026 közötti átalakítására vonatkozóan](#), valamint egy akciótervet ennek a végrehajtására.

BÖRTÖNÜGYI STATISZTIKÁK ■ Moldovában a 2021-ben elfogadott amnesztia-törvény fokozódó alkalmazása [nem vezetett a börtönök túlszűfoltóságának csökkenéséhez, amely az ország 18 börtönének egyharmadára jellemző](#). Az elkövetkező statisztikák még ennél is komorabb képet mutathatnak azt követően, hogy egy igazságügyi minisztériumi utasítással újra bevezették [a börtönök kapacitásának a rabonkénti 4 négyzetméteres standard alapján történő számítását](#).

Portugáliában a legutóbbi statisztikák azt mutatják, hogy a börtönnépesség, amely a COVID-19 világjárvány ideje alatt csökkent, [visszatért a világjárvány előtti szintre, több mint 12 000 regisztrált fogvatartottal](#) 2022 decemberében.

A **Cseh Köztársaságban** az Igazságügyi Minisztérium cselekvési tervet javasolt, amelynek célja a [szabadságvesztés-büntetések pénzbüntetéssel való felváltása kisebb bűncselekmények esetén](#) a börtönsűrűség csökkentése érdekében – amely az egyik legmagasabb az EU-ban.

BÖRTÖNÖK HÁBORÚ IDEJÉN ■ Oroszországban az orosz Védelmi Minisztérium átvette a raboknak azzal a céllal történő toborzását, hogy az orosz haderő mellett harcoljanak Ukrajnában. Ezt megelőzően a Wagner katonai magáncég toborozta a rabokat. [Az Ukrajnában bevetett rabok hatalmas veszteségeket szenvedtek el](#) (körülbelül 30 000-t, amelyből 9 000-en meghaltak).

MAGÁN- ÉS CSALÁDI ÉLET ■ Litvániában a [Büntetés-végrehajtási Kódex](#) és [az előzetes letartóztatás végrehajtásáról szóló törvény](#) módosításai lehetővé teszik a börtönigazgatók számára, hogy a rabok levelezéshez, telefonáláshoz és látogatáshoz való jogát sértő intézkedéseket hozzanak; hogy a rabok jogát arra, hogy a börtönt elhagyhassák, felfüggeszék; és hogy korlátozzák az érintkezésüket a többi rabbal.

ELJÁRÁSI JOGOK ■ Németországban a Szövetségi Alkotmánybíróság [magas eljárási követelményeket támasztott az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet előterjeszteni kívánó rabokkal szemben](#).

Bulgáriában egy közigazgatási bíróság [rendkívül alacsony kártérítést ítélt meg a fogvatartottak jogainak viszonylag súlyos megsértéséért](#), pl. olyan raboknak, akiket nem megfelelő körülmények között tartottak fogva. Ez az ítélet megszüldíti a hazai közigazgatási bíróságok azon ítélkezési gyakorlatát, amely a nemrégiben bevezetett kompenzációs jogorvoslatot börtönügyekben hatástalanná teszi.

Görögországban a görögországi Legfelsőbb Polgári és Büntetőbíróóság Ügyészsége két körlevelet adott ki a hatékony jogorvoslati jog érvényesítéséről és alkalmazásáról a fogvatartás körülményeivel kapcsolatos ügyekben. Ezek [az állami tisztviselők által elkövetett visszaélésekre panaszoló fogvatartotti jelentések kezeléséről](#) és [az EJEK ítélkezési gyakorlatának a fogvatartási körülmények és a jogorvoslati intézkedések elfogadható standardjainak meghatározásában játszott jelentőségéről](#) szólnak, beleértve az igazságos elégtételt is.

Oroszországban az Alkotmánybíróság kimondta, hogy [a fogvatartási központok közötti áthelyezésről hozott határozatokat bírósági felülvizsgálatnak kell alávetni](#). A vádlottak gyakori áthelyezését sokszor [a nyomásgyakorlás eszközeként használják velük szemben](#).

KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK ■ Németországban a Szövetségi Alkotmánybíróság kimondta, hogy [polgári kórházakban a rabok kórházi ágyhoz bilincselése vagy láncolása](#) a személyes körülményeik figyelembe vétele nélkül sérti az Alkotmányt. A Szövetségi Alkotmánybíróság a rabok által a velük szemben alkalmazott korlátozó intézkedésekkel szembeni panaszuk előterjesztése során követendő [eljárási követelményeket is tisztázta](#).

AZ ÍTÉLET KIIGAZÍTÁSA ■ Az Egyesült Királyságban a Legfelsőbb Bíróság tisztázta azokat [a feltételeket, amelyek mellett a végrehajtó hatalom felhasználhatja a diszkrecionális jogkörét](#) arra, hogy a határozott idejű fogvatartásra ítélt, a feltételes szabadságra bocsátásuk napján automatikus szabadon bocsátásra jogosult rabok fogvatartásának meghosszabbítását kérje, ha úgy véli, hogy a személy súlyos károsodás jelentős kockázatát jelenti a lakosság számára.

KÍNZÁS ÉS ROSSZ BÁNÁSMÓD ■ Moldovában az Igazságügyi Minisztérium workshopot rendezett a börtönbeni rossz bánásmód megelőzéséről a [Promo-LEX civil szervezet által készített jelentés](#) megjelenését követően, amely azt mutatja, hogy a kérdés továbbra is fontos.

Lengyelországban az NMM (Nemzeti Megelőző Mechanizmus) figyelmeztette a hatóságokat [a kínzás és embertelen és megalázó bánásmód lehetséges eseteire](#) az ország egyik börtönében.

Oroszországban egy kerületi bíróság megkezdte [egy rabok kiterjedt kínzásával](#) kapcsolatos eset vizsgálatát.

OLVASSA EL A TELJES SZÁMOT A WEBOLDALUNKON >>

Külön köszönetet mondunk [tagjainknak és társult partnereinknek](#) az összefoglaló közös megfogalmazásáért!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Az összefoglaló az Európai Unió és a Robert Carr Alapítvány finanszírozásával valósult meg. A benne kifejtett nézetek és vélemények kizárólag a szerzők nézetei és véleményei, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió, az Európai Bizottság vagy a Robert Carr Alapítvány nézeteit. Sem az Európai Unió, sem az Európai Bizottság, sem a Robert Carr Alapítvány nem vonható miattuk felelősségre.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

